

Společná tisková zpráva

Zítřejší ČR oficiálně přistoupí k Pařížské klimatické dohodě - jako poslední země v EU

Množství CO₂ v ovzduší bylo loni rekordní. Cesta k ukončení fosilní závislosti musí konečně začít, varují vědci

pátek 3. listopadu 2017

Zítřejší se Česká republika stane oficiálně smluvní stranou Pařížské klimatické dohody [1], na jejíž přijetí (12. prosince 2015) se podílela. Dohoda začala globálně platit před rokem, 4. listopadu 2016 [2]. Státy světa se v ní shodly, že kvůli probíhající změně klimatu ukončí využívání fosilních paliv a ničení pralesů. ČR k dohodě přistoupila v EU jako poslední.

Přitom právě naše země je dlouhodobě jedním z evropských rekordmanů v emisích skleníkových plynů. Vypouštíme asi jedenáct tun oxidu uhličitého na osobu za rok, průměr EU je sedm tun. Podobně jako Unie je na tom Čína, zatímco Indie vypouští necelé dvě tuny a Keňa pouhých 300 kilogramů [3].

Před pondělním začátkem další klimatické konference v Bonnu [4] zveřejnili vědci nové varující údaje. Podle Světové meteorologické organizace překonalo loni množství v uhlíku v atmosféře (roční průměrná koncentrace oxidu uhličitého) další rekord: hranici 403,3 částic na miliontinu (ppm). „*Bez drastických opatření vedoucích ke snížení emisí směřujeme do konce století k nebezpečně vysokému oteplení, které mnohonásobně překoná cíle stanovené Pařížskou dohodou,*“ uvedl pro média ředitel WMO organizace Petteri Taalas [5].

Zítřejší se uskuteční v Bonnu poklidná obří demonstrace za snížení emisí skleníkových plynů [6]. Za ukončení závislosti na uhelných dolech a dovozu ropy a

plynu budou demonstrovat i Češi a Češky, dobrovolníci a dobrovolnice Hnutí DUHA a dalších českých organizací.

Demonstrace a pochod spojující aktivní občany Evropy a dalších bohatých i rozvojových zemí s farmáři z Afriky, Asie či Latinské Ameriky i zástupci přírodních národů. Akce se koná před zahájením další globální klimatické konference (pořádané státem Fidži) a chce politikům ukázat, že lidé chtějí čistý vzduch a čistou energii.

Tento vzkaz bude zítra patřit i ČR jako novému členu Pařížské klimatické dohody. Naše země má velké příležitosti k řešení své závislosti na fosilních palivech. Už patnáct let emise mírně - jakkoliv stále velmi nedostatečně – snižujeme, a ekonomika přitom roste. Další snížení emisí přispěje k vyčištění ovzduší a zároveň vytvoří pracovní místa v čistých odvětvích, která nahradí zanikající pozice ve fosilní energetice. Vzniknou i zakázky pro domácí strojírenský a stavební průmysl. To vše ukazuje analýza k antifosilnímu zákonu, kterou si nechalo zpracovat ministerstvo životního prostředí [7], zákon však do vlády nepředložilo.

Současná dosluhující vláda ústy premiéra [8] a ministra životního prostředí [9] deklarovala, že změna klimatu je vážným problémem a zavázala se jej řešit. Klíčové kroky - jako například antifosilní zákon - však neuskutečnila a nesplnila tak podstatný závazek svého programu [10]. Zásadní úkoly tedy čekají na nastupující poslance a poslankyně i budoucí vládu. Co konkrétně musejí udělat:

- Zavést rozumnou podporu zejména pro obecní a občanské projekty obnovitelných zdrojů (například větrné elektrárny, které mají velký potenciál, ale nyní se vůbec nerozvíjejí), posílit investiční podporu střešních fotovoltaik i ukládání energie. Zároveň prosazovat smysluplná řešení podporující občanskou energetiku i na evropské úrovni.
- Zvýšit poplatek z vytěženého hnědého uhlí (z dnešních nízkých a pro stát nevýhodných 3 % na minimálně 10 % tržní ceny), aby stát získal spravedlivý podíl ze svého nerostného bohatství a použít peníze na pokračování restrukturalizace uhelných regionů.
- Zpoplatnit emise skleníkových plynů z lokálních topenišť a finančně podporovat výměnu uhelných kotlů a kamen za nové čisté zdroje i domácnostem s nízkými příjmy.
- Penalizovat (v souladu se Státní energetickou koncepcí ČR) málo účinnou výrobu elektřiny z uhlí, nepovolovat výjimky z platných zákonných limitů pro znečištění ovzduší a podniknout další kroky pro brzké odstavení starých a nepotřebných uhelných elektráren.
- Předložit antifosilní zákon, který stanoví závazný cíl a tempo snižování závislosti na fosilních palivech a zmodernizuje ekonomiku.
- Výrazně zvýšit rozvojovou pomoc pro snižování emisí a zvládnutí klimatické změny v chudých rozvojových zemích. Nyní ČR přispívá kolem 200 milionů korun ročně, adekvátní potřebná částka by do budoucna měla být až deset miliard.

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA, řekl:

“Zítra se oficiálně staneme členem Pařížské klimatické dohody. Deklarace našich politiků o nutnosti zlepšovat českou klimatickou politiku se tak mění v urgentní úkoly.

Časově to sedí perfektně, neboť politici nyní mají celé čtyři roky na prosazení potřebných zákonů i konkrétních řešení. Rozjezd obecních a občanských obnovitelných zdrojů či vytlačování uhlí z energetiky jsou přitom nejlepším ekologickým a zároveň ekonomickým a sociálním programem, který je k mání.”

Klára Sutlovičová, vedoucí klimatického programu analytického centra Glopolis, řekla:

„Už současné změny klimatu mají nerovnoměrné dopady. Adaptace neznamena pouze obměnu zemědělských plodin, stavby hrází, lépe izolované domy, uvyknutí častějším povodním nebo velmi horkým létům. Také může jít o stěhování milionů lidí. Pokud vláda chce systematicky pomáhat ohroženým lidem přímo v místech problémů, musí výrazně zvýšit pomoc chudým zemím se zvládnutím dopadů změny klimatu. Zatím dává zhruba čtyři promile HDP, a to je zoufale málo.”

Jan Koubek Kejzlar, ředitel organizace CARE Česká republika, poznamenal:

“Vstup ČR do zodpovědného společenství můžeme jedinečně uvítat, jen není důvod k velkému potlesku nad hrdinným činem, po tak kostrbatém a váhavém kroku. Doufám, že inspirací pro delegaci i nás všechny budou příběhy odhodlaných žen - hrdinek z celého světa, které naše organizace posbírala, a stejně jako ony začneme vnímat nutnost aktivně přispívat ke změně. Změnu klimatu už zažíváme, je tedy potřeba změnu v cílech a snech, které si klademe a chceme naplňovat.”

Barbora Urbanová z Centra pro dopravu a energetiku řekla:

“Pařížská dohoda je průlomovým dokumentem. Aby však došlo k naplnění její podstaty, musí každý stát důsledně a dlouhodobě pracovat na přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku. Česká republika zatím přešlapuje na místě. Je úkolem nadcházející vlády to změnit.”

Tuto i další tiskové zprávy najdete na www.hnutiduha.cz/aktualne.

Kontakty:

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA, 723 559 495,

jjiri.kozelouh@hnutiduha.cz

Klára Sutlovičová, vedoucí klimatického programu Glopolis, 702 145 177,

sutlovicova@glopolis.org

Jan Koubek Kejzlar, ředitel CARE Česká republika, [739 324 019](tel:739324019),

jan.kejzlar@care.cz

Jan Piňos, média a komunikace Hnutí DUHA, 731 465 279, jan.pinos@hnutiduha.cz

Poznámky:

[1] Stránky Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu:

http://unfccc.int/paris_agreement/items/9444.php

[2] Přelomová dohoda byla uzavřena v Paříži, kde se v prosinci 2015 státy světa shodly, že postupně ukončí závislost na fosilních palivech a provedou opatření pro

zastavení růstu teploty Země na relativně bezpečné úrovni. V dubnu 2016 ji Česká republika podepsala a v září 2016 vláda doporučila ratifikaci. V říjnu 2016 dohodu ratifikovalo dostatek států (včetně USA, Číny, Indie a dalších více než 80 států světa), aby dohoda mohla 4. listopadu 2016 vstoupit v globální platnost.

[3] Data za rok 2015, viz

http://edgar.jrc.ec.europa.eu/overview.php?v=CO2ts_pc1990-2015

[4] Ve dnech 6.-17. listopadu 2017 proběhne v Bonnu 23. Konference rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (Conference of the Parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC).

Odkaz na oficiální webovou stránku Klimatické konference: <https://cop23.com/fj/>

[5] <http://denikreferendum.cz/clanek/26409-mnozstvi-uhliku-v-atmosfere-prekonalo-dalsi-rekord-vedci-zoufali>

[6] <https://www.klima-kohle-demo.de/english/>

[7] <http://www.hnutiduha.cz/aktualne/antifosilni-zakon-bezpecnejsi-efektivnejsi-cistsi-energetika-take-o-14-000-pracovnich-mist>

[8] Premiér Sobotka v prosinci 2015 před přijetím dohody přímo v Paříži uvedl: *„[Změna klimatu] Ohrožuje naši národní bezpečnost i ekonomickou prosperitu, má negativní dopady na boj proti chudobě i na potravinovou bezpečnost a je jednou z příčin migrace. ... Proto je nezbytné, abychom aktivity zaměřené na snižování emisí skleníkových plynů i adaptaci včlenili do národního rozvojového plánu. ... Je zřejmé, že tyto kroky si vyžádají nemalé finanční zdroje, technologickou podporu i posílení kapacit. Musíme si však uvědomit, že jde o investice do naší budoucnosti.“*

[9] Na stejném místě ministr životního prostředí Richard Brabec řekl: *„Zde v Paříži musíme dosáhnout právně závazné mezinárodní smlouvy, která zajistí, aby nárůst průměrné globální teploty ve srovnání s předindustriálními hodnotami nepřekročil hranici 2 °C. Je také důležité, aby nám nová smlouva umožňovala v průběhu času navyšovat ambice. Nová smlouva musí být vyvážená, a proto je třeba věnovat potřebnou pozornost dalším zásadním otázkám budoucího klimatického režimu. Opatření pro snižování emisí skleníkových plynů musí být propojena s adaptačními opatřeními tak, aby vedla k omezování nepříznivých dopadů změny klimatu. Pro zajištění efektivní realizace nové smlouvy bude mít velký význam odpovídající finanční a technická podpora a rovněž budování kapacit. ... Ke splnění našich současných i budoucích závazků a příspěvků budeme i nadále realizovat a rozvíjet ambiciózní a efektivní klimatickou politiku na národní úrovni.“*

[10] <http://www.hnutiduha.cz/aktualne/cisty-vzduch-zdrave-lesy-obcanska-prava-pro-ochranu-prirody-zivotniho-prostredi-jen-pokud>
<http://hnutiduha.cz/hodnocenivlady>